

ΜΗΧΑΛΝΕΣΑΙ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ ΜΟΝΟΝ : 'Εν Ἀθήναις καὶ ταῖς ἐπαρχ. φρ. 20 — 'Εν τῷ ἔξωτ. φρ. 30.

ΑΓΓΕΛΙΑΙ : ἅπαξ ἢ δις, λ. 40, τρίς ἕως ἑξάκις λ. 20, κατὰ μῆνα λ. 15, ἔτος ἢ ἑξαμηνίαν λ. 10.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ, ὁδὸς Μουσῶν, Ἀριθ. 6, ἀπέναντι τῆς οἰκίας Φιλήμονος παρὰ τὴν πλατείαν τοῦ Συντάγματος. —

B. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ἩΝ Ο ΓΑΜΒΕΤΤΑΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝ ;

Πρὸ ἡμερῶν ὁ ἐντιμος βουλευτὴς Βύρτανίας κ. Γ. Ζηνόπουλος συνώδευσε τὸν ἐπ' ἐγέρσει ἀνδριάντα εἰς τὸν Γαμβέτταν ἕρανόν του διὰ τῆς κατωτέρω πρὸς τὸν «Αἰῶνα» ἐπιστολῆς, δι' ἧς ἐξάγει τοῦ μεγάλους περὶ Ἑλλάδος σκοποὺς οὓς ὁ Γαμβέττας εἶχε, καὶ τῶν ὁποίων σκοπῶν ἀντελήφθη ὁ ἴδιος βουλευτὴς κ. Ζηνόπουλος ἐν ταῖς μετ' ἐκείνου συιεντεύξεσιν, ὁσάκις συνέβαινε νὰ μεταβῇ εἰς Παρισίους, διότι εἶχε τὴν τιμὴν νὰ συγκαταλέγηται μεταξὺ τῶν πολιτικῶν φίλων τοῦ μεγάλου ρήτορος.

Ἐναντίον τῶν ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ ἐκφερομένων ἰδεῶν ὁ ἐντιμος βουλευτὴς Κυθήρων κ. Κασιμάτης ἀπέδωκεν ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν τὴν κατωτέρω ἐπίσης δημοσιευομένην ἐπιστολήν.

Ἰδοὺ ἢ μία· ἰδοὺ καὶ ἢ ἄλλη :

»Φίλιπτε κύριε Τιμολέων,

«Οὐδὲν ἔθνος ὀφείλει ἴσως μετὰ τὴν Γαλλίαν μείζονα εὐγνωμοσύνην τῷ Γαμβέττῃ ἢ τὸ ἑλληνικόν», ἐγράψατε ἐν τῷ «Αἰῶνι», ἀνακηρύξαντες δι' ὀλίγων λέξεων μεγάλην καὶ πολυσήμαντον ἀλήθειαν. Ἡ δύνασθε μάλιστα νὰ εἴπητε ὅτι ἢ Ἑλλάς οὐ μόνον ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἔθνος, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ αὐτὴν ἔτι τὴν Γαλλίαν, ὀφείλει τῷ Γαμβέττῃ ἀίδιον εὐγνωμοσύνην. Τῆς Γαλλίας ὁ Γαμβέττας ἦν υἱὸς προσφιλῆς ἀμα καὶ φιλόστοργος, ὅσω δὲ μεγάλας καὶ ἀν' προσήνεγκε τῇ μητρὶ ὑπηρεσίας, ἐπετέλεσεν ἱερὸν καθήκον. Τῆς Ἑλλάδος δὲ ὑπῆρξε φίλος θερμὸς καὶ ὑπέρμαχος ἀματάβλητος. «Ὅτι κατώρθωσεν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ὁ Γαμβέττας τῷ 1878 ἦν μέγα, σκοπούμενων τῶν τότε περιστάσεων» ἀλλὰ δὲν ἐπραξέ τοῦτο μόνον. Ἐν τῇ ὑψίστῃ πολιτικῇ περινοίᾳ αὐτοῦ, πρῶτος ὁ Γαμβέττας διέγνω τὸν ἄρρηκτον δεσμόν τὸν ἐνοῦντα τὸ μεγαλεῖον τῆς Γαλλίας πρὸς τὰ προαιώνια δίκαια τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν τῇ ἀνελιξίᾳ τοῦ ἀνατολικῷ ζητήματός καὶ ἐν τῷ προγράμματι τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς αὐτοῦ ἀνέγραψεν ὡς ἓνα τῶν κυριωτάτων παραγόντων αὐτῆς τὴν ὑποστήριξιν τῶν ἑλληνικῶν συμφερόντων. «Ἡ Γαλλία θ' ἀναδείξῃ τὴν Ἑλλάδα μεγάλην ἀνατολικὴν δύναμιν,»

εἶπεν ὁ μέγας ἀνὴρ ὅτε ἐμάχετο ὑπὲρ τοῦ ἑλληνικοῦ ζητήματος, καὶ ἢ βαρυσήμαντος αὕτη ρῆσις ἐγένετο ἕκτοτε πολιτικὸν δόγμα μεγίστου ἔθνικοῦ κόμματος τῆς Γαλλίας, ἢ δὲ μεγάλη ἐκείνη, ἐκ παραδόσεως δὲ φιλελληνικῆς δύναμις ἔσεται ἐν τῷ μέλλοντι οὐχὶ ἀπλῶς φίλη τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ συναγωνιστὴς αὐτῆς. Τοῦτο δὲ τὸ μέγιστον ἀγαθὸν ὀφείλει ἢ Ἑλλάς τῷ Γαμβέττῃ. Οὕτως ἢ παρεχομένη ἡμῖν εὐκαιρία ἐπὶ τῇ ἀνεγέρσει μνημείου τοῦ πολυκλαύστου ἀνδρός εἶνε πολύτιμος· διότι πρὸς τῇ εὐγνωμοσύνῃ ἡμῶν θέλομεν ἀποδείξει ὅτι κατανοοῦμεν οὐ μόνον ἃς παρέχει ἐλπιδας, ἀλλὰ καὶ ἃς ἐπιβάλλει τῇ Ἑλλάδι ὑποχρεώσεις ἢ ὑπὸ τοῦ Γαμβέττα ἐγκαινισθεῖσα πολιτικῆ. Τὴν συναίσθησιν δὲ τῶν ὑποχρεώσεων ἡμῶν ὀφείλομεν πρὸ πάντων νὰ διατρανώσωμεν ὅπως ἐνισχύσωμεν τοὺς ἐν ὀνόματι τῶν συμφερόντων τῆς ἑαυτῶν πατρίδος ἀγωνιζομένους ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν Γαλλίᾳ.

Πᾶς Ἑλλήν, ὅπου γῆς καὶ ἀν' διαμένη, ἅπαντες οἱ δῆμοι τοῦ Κράτους, πρὸς οὓς εὐγενὲς καὶ φιλόπατρι παρῆγε παράδειγμα ὁ τῶν Ἀθηνῶν, πρέπει νὰ μετάσχῃσι τοῦ ἔργου. Τὸ ποσὸν τῆς προσφορᾶς οὐδὲν σημαίνει· ἀλλ' ὑψίστην ἔχει σημασίαν τὸ «πάνδημον» αὐτῆς. Ἐθεώρησα, ὅτι ἐπιτελῶ καθήκον γράφων τὰς ὀλίγας λέξεις, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἀποστολῆς τῆς ἐκ 10 δραχ. ἐμῆς προσφορᾶς.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 12 Μαΐου 1882.

Γεώργιος Ζηνόπουλος

βουλευτὴς Βύρτανίας

Ἀθήναι, τῇ 15 Μαΐου.

Ἀξιότιμε κύριε Διευθυντά.

Δότε, παρακαλῶ, δημοσιότητα διὰ τῆς ἡμετέρας ἐγκρίτου πᾶν ἐφημερίδος, ταῖς γραμμαῖς ταύταις, δι' ὧν θεωρῶ καθήκον μου νὰ ἐκφράσω γνώμην ἀντίθετον πρὸς τὴν διὰ τοῦ «Αἰῶνος» τῆς χθὲς ὑπὸ τοῦ ἐντίμου ἐξ Βύρτανίας Βουλευτοῦ κ. Ζηνοπούλου ἐξενεχθεῖσαν.

Ὁ ἐντιμος συνάδελφός μου παροτρύνει τὸ ἑλληνικὸν κοινὸν νὰ συμπράξῃ πανηγυρικῶς τοῖς ἐν Γαλλίᾳ πολιτικοῖς φίλοις Γαμβέττα, τὴν δι' ἕρανόν ἀνεγερσιν μνημείου ὑπὲρ αὐτοῦ προτιθεμένου· στηρίζει δὲ τὴν παρότρυνσιν αὐτοῦ ταύτην εἰς τὸ ὅτι ὁ μὲν Γαμβέττας εἶπεν ὅτι ἢ Γαλλία θ' ἀνα-

δείξη τὴν Ἑλλάδα μεγάλην ἀνατολικὴν δύναμιν, οἱ δὲ πολυάριθμοι Γαμβεττισταὶ διετύπωσαν τὴν ρῆσιν ταύτην εἰς πολιτικὸν δόγμα, ὑπισχυόμενον τῇ Ἑλλάδι οὐ μόνον τὴν τῆς Γαλλίας φιλοτίμητα, ἀλλὰ καὶ συμμαχίαν ἐν τῷ ἀνατολικῷ ζητήματι.

Εἰς τὰς παροτρύνσεις ταύτας τοῦ ἐντίμου συναδέλφου, τὰς ὑποστηρίζουσας τὴν ἀγαθὴν καὶ καρποφόρον πρόθεσιν τοῦ ἐντίμου συντάκτου τοῦ «Αἰῶνος», θὰ ἦνουν καὶ γὰρ ἐκθύμως τὰς ἐμὰς ἀσθενεῖς ἐπικρατήσεις, ἐὰν προῦκκετο νὰ τιμῶμεν τὴν μνήμην ἀγαμφηρώτως ἐκλεκτοῦ τέκνου τοῦ μεγάλου ἔθνους τῶν Γάλλων· ἀλλ' ὁ Γαμβέττας τιμᾶται ὑπὸ μεγάλης μερίδος τῶν Γάλλων ἀπλῶς ὡς ἀγωνισάμενος κατὰ τῆς μοναρχίας καὶ ὑπὲρ τῆς διὰ παντὸς τρόπου, ἔστω καὶ διὰ συμμαχίας πρὸς τὸν Σλαυισμόν, ἀνακτήσεως τῶν Γαλλικῶν ἐπαρχιῶν, ἃς ὁ πόλεμος ἔδοτο τῇ Γερμανίᾳ. Οὐδ' ὅμως τιμᾶται ὅμως ὑπὸ τῆς ἐπίσης μεγάλης τῶν μοναρχικῶν μερίδος, οὔτε τιμᾶται ὑπὸ τῶν οὐκ εὐαρίθμων θιασωτῶν τῆς αὐτοκυβερνησίας, καὶ ἰδίως τῶν ῥησιῶν δημοκρατῶν, οἵτινες ὑπὸ τὴν λαμυρωτάτην αὐτοῦ πολιτείαν καὶ τὴν ἀνευλάβειαν πρὸς τὴν Δικαιοσύνην ἀνεκάλυπτον πολιτευτὴν, ἐμφορούμενον ἀπασῶν τῶν κακιῶν τῆς ἀπολύτου Μοναρχίας καὶ οὐδემιάς τῶν ἀρετῶν αὐτῆς.

Πόσοι τῶν Γάλλων ἐγκρίνουσι τὴν διὰ παντὸς τρόπον ἀνάκτησιν τῶν ἐν λόγῳ ἐπαρχιῶν, καὶ πόσοι οὐ : ἀλυσιτελεῖς ἔστι τὸ ἐρευνῆσαι. Αὐσιτελεστάτον ὅμως καὶ ἀπαραίτητον μάλιστα ἀποβαίνει τὸ γινώσκειν, ὅτι μεστότατον κινδύνων ἔστι τὸ συντελεῖν, καὶ πανδήμως μάλιστα, εἰς τὴν διαίωσιν τῆς μνήμης πολιτευτοῦ, ἐπιδιώξαντος τὴν παλινόρθωσιν τῆς προσωπικῆς Κυβερνήσεως ὑπὸ μορφήν πολλῶν εἰδεχθεστέραν τῆς καταλυθείσης, καὶ τὴν ἀνάκτησιν τῶν ἀπολεσθεισῶν ἐπαρχιῶν διὰ συμμαχίας Ἀγγλο-Γαλλο-Ρωσικῆς, ἥτις ἢ πάντῃ ἀνέφικτος θεωρεῖται ὑπὸ παντὸς πεφωτισμένου ἀνθρώπου, ἢ καταστρεπτικὴ τῆς ὅλης Εὐρώπης, διότι μόνον ὅταν, ἐὰν ποτε, ἀποσυντεθῇ ἡ ἀγγλικὴ πολιτεία, δυνήσεται ἡ τύρβη τῶν ἀναρχικῶν φαντασθῆναι ἀβλαβῆ τοιαύτην ἀποτρόπαιον συμμαχίαν, ἧς μόνον τὸ φάσμα ἀρκεῖ ἵνα πᾶς μὴ Σλαῦς Εὐρωπαῖος οἰμῶζῃ «τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθῶν». Ἐὰν ὁ Γαμβέττας τὴν ἐθεώρει ἀνέφικτον μὲν, ἀλλὰ κηρυκτέαν ὡς ἐφικτὴν ἵνα ὡς ὑπέρμαχος αὐτῆς κρατυθῇ ἐν τῇ πολιτείᾳ : τοῦτο διαφεύγει τῶν στενῶν ὁρίων τῆς ἐπιστολῆς ταύτης. Βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι ἐν ὀνόματι αὐτῆς ὑπέσχετο ἀπειδῶς πολλὰ τοῖς παρὰ τὸν Αἶμον λαοῖς, καὶ ἐν ὀνόματι αὐτῆς κατεγίνετο πλέκων περὶ τὸν πέλεκυν τὴν δικτατορικὴν ραβδόδεσμον (fascies) ἵνα πειθαναγκάσῃ τοὺς ἀποδυσπετοῦντας πρὸς τὰ παράτολμα σχέδια αὐτοῦ πολιτευτῆς τῆς Γαλλίας νὰ τῷ παραχωρήσῃ τὴν πρωτοκαθεδρίαν· ἀλλ' οὗτοι μὲν τὸν καθείλον καὶ αὐτῆς τῆς ὑπαρχίας, ὃ δὲ ἀγγλικῶς : λαὸς ὡς δι' ἑνὸς στόματος ἀπεκάλεσεν ὄνειρογενῆ τὴν ἐν λόγῳ συμμαχίαν (*).

Ἐν τούτοις εἶχεν ἤδη παραπέσει ἡμᾶς ὁ Γαμβέττας νὰ τὸν παρακολουθῶμεν εἰς τὰς ἐπὶ λαμυρᾶς θαλάσσης λοξοδρομίας αὐτοῦ, καὶ μόνον ἀφοῦ πᾶσα πίστις καὶ πᾶσα ὑπόκρισις ἐναυάγουσιν κατὰ τῶν ἐπιπροσθούτων σκοπέλων, ἀνεκάλεσε διὰ λόγων καὶ ἔργων τραχέων τὴν δοθείσαν ἡμῖν ὑπόσχεσιν ὅτι θ' ἀνεδείκνυε τὴν Ἑλλάδα μεγάλην ἀνατολικὴν δύναμιν, ὃ οὐδ' αὐτὴ ἡ πανίσχυρος Ἀγγλία ἠδύνατο, σεβομένη τοὺς ἐαυτῆς συμμαχοὺς, νὰ ὑποσχεθῇ.

(*) Διὰ τοῦτο καὶ οἱ συντάκται τῶν «Καιρῶν» τοῦ Λονδίνου εἶπον ἔτι εἰς τὸν Γαμβέτταν ἤμαζεν ὁ τίτλος τοῦ πολιτευτοῦ μόνον ἐξ ἀδρόφρουσής. «Χρόνος» 3 Ἰανουαρίου ε. ε.

Ἐν τούτοις ὅμως ἀποτέλεσμα τοῦ σφάλματός μας ὑπῆρξεν ἡ ἀπώλεια τῆς Περσεβέζης καὶ τῶν Ἰωαννίνων, ἃ βεβαίως θ' ἀπέτελουν μέρος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας, ἐὰν ἀναλογιζόμεθα ὅτι τὸ περὶ πλείστου ποιεῖσθαι τὴν φιλοτίμητα κυβερνήσεως ἐφημέρου ἢ παροδικῆς, ἀναποσπάστως περιέχει ἐν ἑαυτῷ τὸ ἀθερίζειν τοὺς μονίμως ἰσχυροὺς, αἵτινες δὲν ἀθερίζονται νηποινεῖ, ἀφοῦ, ὡς εἶπον ἡμῖν, οἱ ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ φιλελλήνες μεταξὺ κλείοντες τὰς θύρας τοῦ ἑαυτῶν Συλλόγου, εἰς τὴν μέλλουσαν βασιλίσσαν τῆς Ἀγγλίας· πολλὰ ὀφειλομεν ἐπὶ τῇ εἰρηνικῇ λύσει τοῦ ἡμετέρου ζητήματος, ὃ μετ' ἄλλης εὐνοίας θὰ διεξήγετο ἐὰν αἱ ἐλπίδες ἡμῶν ἀνετίθεντο ὅπου ἔδει μέχρι τέλους.

Ἴνα «τὰ παθήματα γείνωσι μαθήματα» ἐθεώρησα καθήκον μου νὰ δημοσιεύσω τὰς γραμμὰς ταύτας, λυπούμενος μόνον ὅτι ἀναγκάζομαι ν' ἀντιπράξω πρὸς τὸν ἀξιώτιμον συντάκτην τοῦ «Αἰῶνος», εἰς ὃν πολλὰ ὀφειλομεν, δι' ὃν καταβάλλει ζῆλον, ἵνα ἐφευκθῇ τὰς συμπαθείας τῶν ἄλλων ἐθνῶν πρὸς τὴν Ἑλλάδα· πείθομαι ὅμως, ὅτι ἀφοῦ ἀναγνώσῃ τὴν προσεχῶς δημοσιευθησομένην μελέτην μου περὶ τῆς πορείας, ἣν ὀφείλει ν' ἀκολουθήσῃ ἡ Εὐρώπη, ἵνα μὴ ἀπολέσῃ τὴν ὑψηλὴν ἐν τῷ κόσμῳ θέσιν αὐτῆς, καὶ περὶ τῆς ἀρμοζούσης τῇ Ἑλλάδι ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, θέλει μὲ δικαίως προδάντα εἰς τὴν δημοσίευσιν ταύτην.

Δέξασθε, ἀξιότιμε Κύριε, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς ὑμᾶς ἐξαιρέτου ὑπολήψεώς μου.

Σ. Ι. Κασσιμάτης

Βουλευτὴς ἐκ Κυθήρων.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ὁ βοήθος τοῦ ἀγροτικοῦ ὑπαστυνόμου, ὁ πολὺ καλὸς νέος κ. Πάλλης, ἐλθὼν εἰς τὸ γραφεῖόν μας ἐξέφρασεν ἀμφιβολίας περὶ τοῦ ἀληθοῦς τῶν παραπόνων τῶν κρεοπωλῶν ἐναντίον τοῦ ἀγροτικοῦ ὑπαστυνόμου καὶ τῶν ἀγροφυλάκων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ἐγράψαμεν εἰς τὸ προχθεσινὸν φύλλον. Καὶ πρῶτον ὁ ὑπαστυνόμος, λέγει, δὲν ἐκτύπησε· δευτερον οἱ ἀγροφυλάκες δὲν ζητοῦν τραμποῦκον· εἰς μόνος ἰδιωτικὸς φύλαξ ἐζήτησε νὰ δωροκηθῇ καὶ κατηγγέλθη· τρίτον οἱ κρεοπῶλαι παραβαίνουν τὸν νόμον μὴ ἐνοικιάζοντες λειβάδια, οὔτε στέλλοντες τὰ ἀρνιά των εἰς βοσκήν εἰς τὰ ὄρισμένα ὑπὸ τοῦ νόμου μέρη, ἐνῶ αἱ ἀγροτικαὶ ἀρχαὶ τοὺς κάμουν πολλὰκις εὐκολίας. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ὁ νόμος εἶνε στενόχωρος καὶ ὅτι ἀμφοτέρωθεν πρέπει νὰ γίνωνται ὑποχωρήσεις. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐναντίον τῶν ἀγροφυλάκων παράπονα τῶν κρεοπωλῶν, πρέπει νὰ γίνων ἀνακρίσεις, ἀν καὶ αὐτὰ τὰ πράγματα δὲν ἀνακαλύπτονται συνήθως.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

Πρακτορεῖον Χαβᾶ

Κάθρον, 30 Μαΐου. Ἐγκύκλιος ἀνώνομως, διανεμηθεῖσα κρυφίως κατὰ χιλιάδας ἀντιτύπων, ἀγγέλλει τὴν ὑ-